

BELKİ BİR GÜN

Gelecekle ilgili yorumlar yapmak, insanoğlunun yüzyıllardan beri süregelen yarını öğrenmek özleminin bir parçasıdır. İnsanoğlunun, kendisi için kapalı bir kutu olan geleceği hakkında birşeyler öğrenme isteği, insanlığın yaşıyla birdir. Ortaçağda, halk ve yönetim üzerinde etkisi olan kâhinler veya imparatorları yönlendiren müneccimler, bu isteğin kişiler tarafından sömürülmesinin en önemli kanıtlarıdır.

Günümüzde, medyumlukla geçinenlerin sayısı bir hayli kabarıktır; fakat bunların hiçbir bilimsel açıklaması yoktur. Önemli olan gelecekte olacaklara, insanların kendi hayal güçlerini zorlayarak ulaşmalarıdır. Albert Einstein'ın söylediği gibi, "Hayal etmek, bilgiden daha önemlidir."

Bilim ve Tekniğin Ocak 1993 sayısında "Yıl: 2019" başlıklı bir yazı okumuştuk. Arkadaşımızın, yirmi altı yıl sonraki geleceği bizlere yansıtmaması, insanoğlunun hayal gücünü kullanarak geleceğe hükmettiğinin, en güzel örneğidir. On yıl sonrası için dünyada olacaklar hakkında yorum yapmak istersek, genel kapsamlı bazı verilere kavuşabiliriz. Nedir bunlar? Nüfus artacak; çevre yok olmaya devam edecek; açlık artacak vs.... fakat iki buçuk milyon yıl sonraki gelecek için aynı şeyleri söyleyebilir miyiz? Elbette hayır. İki buçuk milyon yıl sonra için her türlü yorum yapabilmek mümkündür.

ODTÜ'de bir İngilizce dersinde arkadaşlarla iki buçuk milyon yıl sonraki dünyayı tartışmıştık. Gele-

cek için yapılan tahminler oldukça değişti. Acaba iki buçuk milyon yıl sonrası kim görecektir? Şöyle ifade edebiliriz: Ortalama insan ömrünü elli yıl alalım. Kendi torunumuzla aramızda iki kuşak yani yüz yıl var. Bu da iki buçuk milyon yıl sonraya ancak yirmi beş bin defa torunumuzun, torununun, torununun.... diye tekrarlayarak ulaşacağımızı gösterir.

Gelecekle ilgili tahminlerimizde tek bir şeyi esas aldık. O da dünyanın bu zaman dilimi içerisinde yok olmayacağını kabul etmek oldu.

Evet. Yıl iki buçuk milyon bin dokuzyüz doksan üç. Gelecekle ilgili ilk tahmin insanla ilgili. İnsanların kafaları büyüyecek bununla birlikte bedenleri küçülecek. Bir arkadaşımız "Ozon" diyor. "Ozon tabakası tümüyle yok olacak ve insanlar zararlı ışınları geçirmeyen elbiseler giyecekler". Deodorantlardaki "ozonla dost" ifadesini kaldırılacak yerine "ozonla dostu ama..." ifadesi konulacak. Gülüyoruz.

Albert Einstein'ın savunduğu, fikrin doğru olduğu anlaşılacak. Üçüncü dünya savaşını, nükleer silâhlarla yapan insanoğlu yetmiş yedi bin altı yüz kırk sekizinci dünya savaşını yine balta, ok ve mızraklarla yapacak.

Arkeolojik bir kazı sırasında bir çakmak bulunacak dolayısıyla insanlar, ateşi bulmuş olacaklar; fakat çakmak gazının bitmesiyle herkes karamsarlığa düşecek.

"1984" adlı ters ütöfik kitabın yazarı George Orwell'in dedikleri çıkacak. Dünya iki büyük güce bölünecek ve insanlar tek bir güç tarafından yönlendirilecek.

Dünya, iki buçuk milyon yıl sonra bilim adamları tarafından yöne-

Y E N İ
MUHABİRLERİMİZ

Satılmış ÇİÇEK
Niğbolu Lisesi
Mamak/ANKARA

tilmeye başlanacak. Bilimsel düşüncenin gücü çok geç de olsa anlaşılacak. Dünyayı huzur ve bolluk saracak (Pek iyimser bir tahmin, fakat insanlığın bilimsel düşüncüyü benimsemek için iki buçuk milyon yıl beklemesi oldukça üzücü değil mi?).

Eric Von Daniken'in kitaplarında bahsettiği uzaylılar dünyaya gelecek. Dünyaya baktıkları insanlık toplumunun ne kadar geliştiğini gördükten sonra, "Bıraktığımız yerdeymişler" deyip ayrılacaklar.

Dünya terkedilip başka bir gezegene yerleşilecek. Dünyayı en son terkeden kişinin ışıkları söndürmesi sıkı sıkıya tembih edilecek.

İki buçuk milyon yıl sonraki dünyayla ilgili tahminler insanın hayal gücünün büyüklüğünün göstergesi değil mi? İki buçuk milyon yıl sonrası düşünen insanlık, yirmi beş milyon yıl sonraki dünya için neden tahminlerde bulunmasın?

Önemli olan iki buçuk milyon yıl sonraki dünyanın kritiğini yapmak değil, insanoğlunun hayal gücünün sınırsızlığını yansıtmaktır.

Lütfen bugün yatmadan önce siz de iki buçuk milyon yıl sonraki dünya için tahminlerde bulunun. Bu zaman dilimi bizlere ne kadar uzaksa, hayalimizde yakalayabileceğimiz kadar da yakındır, fakat unutmayalım:

"Gelecek de bir gün gelecek."

Ergün MERİÇ
ODTÜ Maden Mühendisliği
ANKARA

YENİ ÜYELERİMİZ ve TEMSİLCİLERİMİZ

TEMSİLCİLER: Firdevs ÜNAVCI Seydişehir-KONYA, Fikret AKAY İnegöl-BURSA, Mehmet EMEK Beyağaç-DENİZLİ, Derya ESEN Emet-KÜTAHYA, Sevil GÖK Tire-İZMİR.

ÜYELERİMİZ: Ali AÇIKDENİZ Akyazı-SAKARYA, Celâl AKBULUT Yomra-TRABZON, Özgür ARSLAN Reşadiye-TOKAT, Orhan BAT Batman, Fatma DİLMEN BURSA, Muzaffer EROĞLU Eldivan-ÇANKIRI, Ebru KİMİRAN Bahçelievler-İSTANBUL, Bülent ÖKELEK Yenimahalle-ANKARA, Ferda Ümit ÖZDE ESKİŞEHİR, Ömer Faruk ŞEREOĞLU KAHRAMANMARAŞ, Niyazi Uğur TERZİ AKSARAY, Aytül TUNÇSİPER Kadıköy-İSTANBUL,

ERGONOMİNİN BİLİME KATKISI

Türk Dil Kurumunca "Ergonomi", "iş bilimi" sözcüğü ile Türkçeleştirilmiştir. İnsanın sağlık ve güvenliğini koruyarak daha verimli bir üretim amaçlayan ergonomi, ülkemiz için oldukça yenidir.

Ergonomi, insanların anatomik özelliklerini, antropometrik karakteristiklerini, fizyolojik kapasite ve toleranslarını, göz önünde tutarak, endüstriyel iş ortamındaki tüm faktörlerin etkisi ile olabilecek organik ve psikososyal stresler karşısında, sistem verimliliği ve insan-makine çevre uyumunun temel yasalarını ortaya koymaya çalışan, çok disiplinli bir araştırma ve geliştirme alanıdır(*). Ergonomi, insana yönelik bir iş düşleme taraftandır. Son yarım yüzyılda ABD, İngiltere, Almanya, İsveç, Hollanda, Fransa başta olmak üzere birçok ülkede ergonomi alanında büyük gelişmeler olmuştur. Ülkemiz son 10 yılda bu gelişmelere ayak uydurmaya başlamıştır. Üniversitelerimizin bazı bölümlerinde eğitim programlarına konulmuş, bu konuda çeşitli kurslar açılmıştır. Endüstri mühendisliği ile çok yakından ilgisi olan bu bilim dalı ile ilgili kurs düzenleyen kuruluşların başında Milli Prodüktivite Merkezi (MPM) gelmektedir. 1. Ulusal Ergonomi Kongresi (İstanbul 1987), MPM-İstanbul Teknik Üniversitesi desteği ile, 2. Ulusal Ergonomi Kongresi (Adana 1989), MPM-Çukurova Üniversitesi desteği ile gerçekleştirilmiştir.

İnsanın çalışma kapasitesi, fiziksel ve beyinsel kapasitesi ile sınırlıdır. Kötü fiziksel şartlarda çalışan insan çabuk yorulur, verimliliği düşer. Yorulan insan çalışmaya devam edince de organ ve yapı taşları yıpranır. Bu kötü fiziksel şartların başlıcaları şunlardır; Soğuk, sıcak, nem, toz, duman, zehirli gazlar, zehirli maddeler, gürültü, titreşim, kullanılan araç gereçlerin vücut ölçülerine uyumsuzluğu.

* Erkan, Necmettin, "Ergonomi" MPM 373, Ankara 1988, s.16.

YAYIN DÜNYASI

BÜYÜK DÜNYADA KÜÇÜK ADIMLAR

"Bugüne dek kırk kez yurt dışına çıktım. 1965'ten bu yana olanak buldukça bir yerlere gidip geliyorum. Bu kitap oluşuncaya değin, tam doksan sekiz ülkeyi gördüm, gezdim... Hangi amaçla olursa olsun; gezmek, yeni yerler yeni insanlar görüp tanımak, insanın ufkunu genişletiyor, dünyaya bakışına yeni boyutlar katıyor, yaşamını renklendiriyor. Gezi notlarımı bir kitaba dönüştürmek, yıllardır gönlümde yatıyordu. Bir bakıma bir paylaşım bu. Yediğim içtiğim benim olsun, ama gördüklerimi yazarak başkalarına aktarmalıyım. Başkalarının da yolu, aynı ülkelere düşerse, önceden bilgililerimden yararları olur diye düşündüm. Gitmeyen, gidemeyenlerin de bu notlardan yararlanmaları olanaklı elbette."

Prof.Dr. Orhan Kural, kitabının Sunuş'unda böyle diyor. Biz bu ifadelerin, kitabın yerine getireceği fonksiyonun yalnızca küçük bir parçası olduğunu düşünüyoruz. Çünkü o, bilim adamlığı yanısıra kitabına sındırılmış. Yazar, "Tarihini, coğrafyasını, siyasetini, gelenek-göreneklerini az çok bilmeden, araştırmadan kentleri, ülkeleri tanımadan onları anlatmak da

olanaksızdı" diyor ve bu dediklerini (anılarla bilgileri) okuru sıkmadan harmanlıyor.

Bu yararlı eseri okuduğunuzda, dünya hakkında daha çok şeyler öğreneceksiniz. Gidip göremezseniz de bu büyük dünyada siz de küçük adımlarınızı bu kitapla atabilirsiniz.

Eseri edinmek için **haberleşme adresi:**

Prof.Dr. Orhan KURAL,
PK 80, Teşvikiye
80200 İSTANBUL

Bu kötü fiziksel şartlarda çalışan bilim adamının verimli bir çalışma yapması zordur. Ergonomi, üretim sektöründe çalışan insanlar başta olmak üzere tüm insanlara faydalı ve gerekli düzenlemeler yapar. En basitinden kullandığımız sandalye ve masanın ölçüleri, ışık kaynağına göre konumu ergonomi biliminin öngördüğü ölçülerde olmazsa, kısa bir süre kullanıldıktan sonra vücudumuza ve gözlerimize zarar vermeye başlar. Bu yanlış seçimler bizi çalışmamızdan yıldırr.

Tüm arkadaşlarıma önerim hem en iyi bir ergonomi kitabı alın, okuyup hayatınızda uygulayın. Bu

alandaki çok güzel eserlerden biri "Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları arasında çıkan *Ergonomi* adlı Dr. Necmettin Erkan'ın eseri"dir. Kitabı MPM merkezlerinden edinebilirsiniz. Bulduğunuz yerde MPM yoksa onların telefonları size yardımcı olabilir:

Tel: (4) 427 14 16 - (4) 467 55 90 (10 Hat) (1) 143 08 97 - (51) 21 41 46.

Yusuf KAPLAN
Endüstri Mühendisi
Fotograf Sanatçısı/ANTALYA

YAZIŞMA ADRESİ:
BİLİM VE TEKNİK KLÜBÜ KÖŞESİ
Atatürk Bulvarı No: 221